

EXPO 2020 – o rok později a Jan Jiskra – návrat ke známkám po čtyřech desetiletích

Název emise: EXPO 2021 Dubai

Den vydání: 8. září 2021

Hodnota: „Z“ (=45 Kč ke dni vydání); kat. č. A1132

Rozměr známkového obrazu: 50 x 40 mm

Rozměr aršíku: 174 x 120 mm

Výtvarný návrh: Jan Jiskra

Druh tisku: OF; **Tisk:** Hradištko, sro.

Tisková forma: 6AP

Náklad: 31.000 aršíků

FDC: digitální tisk; 3.000 kusů; **Tisk:** Hradištko, sro.

Česká a před ní československá účast na světových výstavách Expo má slavnou tradici připomínanou i na našich poštovních známkách. Doslova na dohled je nyní výstava nejnovější, která bude otevřena 1. října v Dubaji. Šedesát zemí tu vystavělo své pavilony, ten náš se jmenuje Czech Spring (Český pramen) a jeho ústředním motivem je voda, přesněji technologie vyrábějící pomocí solární energie vodu ze vzduchu a zavlažující tak poušť. V těchto dnech probíhá zkušební provoz pavilonu a české restaurace, aby se ke dni otevření vše mohlo rozjet nastro.

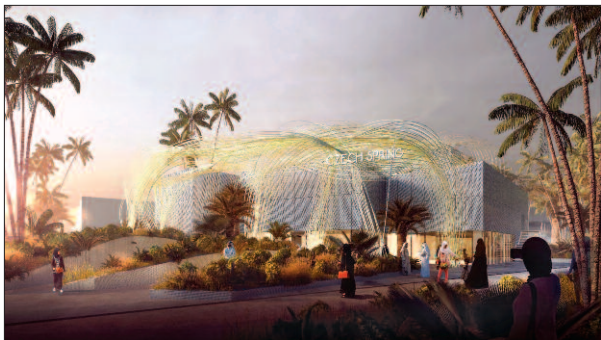
Dubaj je častým a oblíbeným cílem českých turistů, i když spíše těch movitějších, protože Spojené arabské emiráty patří k luxusnějším destinacím. Nebylo to tak ale vždycky, kdo z našich se sem vypravil po roce 1989, kdy to vlastně historicky poprvé bylo možné, viděl úplně jiné město – ovšem lidé tu byli stejně přivítivi jako dnes.

Tamní ekonomiku velmi zasáhla pandemie, z plánovaných dvaceti milionu turistů ročně jich sem loni a letos zavítala jen část, a i těch od nás (počítalo se s nějakými sto tisíci, plus ti, kteří tu jenom přestupují do dalších destinací) samozřejmě značně ubylo. EXPO, i když kvůli covidu o rok odložené, je tedy součástí snah opět přitáhnout k Dubaji zájem zahraničních sdělovacích prostředků a lidí obecně a povzbudit tak turistický ruch, jeden z hlavních zdrojů místních příjmů (těžba ropy se oproti obecně rozšířeným předpokladům na zdejších HDP podílí pouhým jedním procentem!).

Nová emise připomínající naši účast na nadcházející Světové výstavě tedy samozřejmě vyobrazuje náš pavilon, i když i ten doznal nemalých změn. Původní skleněné trubky, které jej měly obklopotvat a vést vodu, se ukázaly jako nevhodné a byly nahrazeny kovovými – je jich devět kilometrů! Nad budovou tvoří mrak, symbol zavlážení pouště, z níž má naše technologie S.A.W.E.R. pomocí sluneční energie ze vzdušné vlhkosti vytvořit zahradu. To je smělý záměr a v Dubaji je jistě to pravé místo, kde ho představit světu.

Na relativně malém rozměru aršíku samozřejmě není dost místa jako na plakátu nebo dokonce billboardu, kde pavilon můžeme vidět názorněji, i tak nám pro představu autor ukázal vizualizaci z doby, kdy bylo architektonické řešení pavilonu připravováno. Na můj vkus je však vyobrazení zbytečně tmavé, a pokud chceme něco vidět, musíme si vzít lupu. Díky ní si můžeme prohlédnout návštěvníky v tradičních arabských úborech, ale z pavilonu je zachycen jen ten zmíněný mrak, tedy houština „kapilár“, která je ale hlavním tématem české účasti na výstavě. Pro přesnost uvedme, že autor podoby aršíku pracoval s podkladem (tedy zmíněnou vizualizací), do níž nemohl zasáhnout, a jeho hlavním tvůrčím přínosem je tedy orámování tvořené barevnými trojúhelníčky, podobně vytvořený nápis Dubaj a také zbytek nápisů na známce.

Tiskárna Hradištko aršík ozvláštnila sítotiskovým provedením „mraku“, tedy oněch už zmíněných trubek-kapilár, což je v naší známkové tvorbě technika nová, pro niž budeme muset zavést příslušnou zkratku (celkem logicky se nabízí ST). Mně se sítotisk na známkách líbí, a tak pana ředitele Štefka z tiskárny Hradištko, za ten nápad a hezké provedení na dálku zdravím a chválím!

Vydavatel se musel vyrovnat s požadavkem, aby na aršíku byl i hologram české účasti na výstavě, obsahující zbrusu nové bezpečnostní prvky, které na Expu teprve mají být představeny. Nápis CZECH je proveden rozvolněným písmem evokujícím tekoucí vodu, lev s korunou ze státního znaku vypadá plasticky a jeho tělo připomíná povrch mincí ražených z leštěných raznic.

Na aršíku jsou tedy obsaženy dvě horké novinky – sítotisk a nový druh hologramu, a to mě trochu smiřuje se skutečností, že široký dolní bílý pruh, přidaný zjevně dodatečně kvůli hologramu, poněkud kazí celkové vyznění. Možná by bývalo nebylo špatné, kdyby místo bílého pruhu dole byl hologram nažehlen ze zadu, svle na okraji, u nějž by nevadilo, že v důsledku toho kousek aršíku nelepí (a navíc by šlo o další novinku, která by aršík ozvláštnila; a když už se neudělalo tohle, mohl být dolní bílý pruh oddělen perforací nebo průsekem jako jakýsi kupon, po jehož odtržení by aršík měl původní zamýšlený rozměr).

Sama známka vytržená z aršíku působí spíš jako abstraktní kresba, nápis na ní se ale hezky vyjímá a svůj propagační účel plní dobře. Vhodné je zvolena i nominální hodnota Z.

Obálka dne vydání je pojata střídavě, v kresebné výzdobě se opakuje název výstavy, ovšem už nesložený z trojúhelníčků, ale průhledný, a skrz něj můžeme zahlédnout kousky dubajského panoramatu v zapadajícím slunci.

Stejně téma autor zvolil pro razítko, v němž jednoduchými šrafy naznačil tamní mrakodrapy při pohledu od moře; zda za nimi slunce vychází či zapadá se mi zjistit nepodařilo.

Na závěr se vraťme k druhé části nadpisu našeho článku *Jan Jiskra – návrat ke známkám po čtyřech desetiletích*. Grafický designér Jiskra (1949) totiž v naší známkové tvorbě není úplným nováčkem – v roce 1980, přesně 24. 9., tedy před rovnými 41 lety, podle jeho návrhu vyšla známka 1 Kčs Sčítání lidu, Poř. č. 2454, jejíž rytinu vytvořil Bedřich Housa.

Tak dlouhá prodleva mezi dvěma zakázkami je u nás – a možná i ve světě – nejspíš výjimkou, bůhví, jestli v tomto smyslu není Jan Jiskra dokonce rekordmanem!

FB

